

***Una breu història de set assassinats* - Marlon James**

Quan comencem a llegir *Una breu història de set assassinats*, topem amb tot de noms i fets que desconeixem. A les primeres pàgines, en més d'una ocasió ens veiem obligats a interrompre la lectura per tornar a començar. Tant és. No val la pena regatejar esforços davant un llibre de gairebé vuit-centes pàgines. L'únic que tenim dret a preguntar-nos és si aquests esforços valen la pena. La resposta és un sí sense reserves.

Cada capítol és el monòleg d'un personatge que no es presenta a si mateix, sinó que parla com si estiguéssim al cas de la seva identitat i els seus costums. De mica en mica ens anem endinsant en la trama. Som a Kingston, capital de Jamaica, el 1976. L'espai principal el formen dos guetos, cadascun amb la seva banda violenta, que té el suport d'un dels dos grans partits polítics del país. Com que el partit més esquerranós està a punt de consolidar un paquet de reformes que podria fer perillar els interessos nord-americans, la CIA fa costat a una d'aquestes bandes. En segon pla, el personatge anomenat El Cantant està preparant un concert per a la pau que aplega esperances i temors. El llibre s'inspira en el concert que tenia previst fer Bob Marley (tot i que el seu nom no surt en tot el llibre) durant les mateixes dates.

Bob Marley en perill

La primera meitat d'*Una breu història de set assassinats* es pot entendre com la reconstrucció minuciosa de l'atemptat que, pocs dies abans del concert, va estar a punt de costar la vida a Bob Marley. Coneixem els sicaris que el van dur a terme, el procediment, les motivacions, les conseqüències, les derivacions internacionals. A mesura que el llibre avança, ens adonem que l'atemptat no és més que una excusa per conèixer els protagonistes, que continuen interrelacionant-se fins als anys noranta, molt després de la mort d'El Cantant. El centre d'interès es desplaça llavors de Kingston a Nova York, on la banda jamaicana s'inicia en el negoci del crack i entra en confrontació amb el càrtel de Medellín. Llavors el protagonista de la novel·la deixa de ser coral i es concentra en Josey Wales, inicialment cap de sicaris i després dirigent de la banda més perillosa de Kingston.

La majoria dels autors dels monòlegs del llibre són caps de banda, gàngsters i assassins, als quals cal sumar-hi un agent de la CIA, un periodista de la revista *Rolling Stone*, un polític i una *groupie* jamaicana. Ja es veu, doncs, que el protagonisme recau sobretot en la delinqüència organitzada. El plantejament narratiu recorda el de la

novel·la *Trainspotting* (Irvine Welsh, 1993), que alternava monòlegs de personatges del submón de la droga, mentre que l'espai fa pensar en la pel·lícula *Cidade de Deus* (Fernando Meirelles, 2002), que narrava els enfrontaments armats en una favela de Rio de Janeiro. En el cas d'*Una breu història de set assassinats*, el tema principal és la violència, seguit de prop per la corrupció, el racisme, les drogues, el sexe i, finalment, el reggae, tot i que també podríem incloure-hi com a detonant la misèria: “Algunes parts de West Kingston, com Rema, resulten tan inhòspites i incessantment repulsives que la bellesa inherent al procés fotogràfic et mentiria sobre la lletjor real del lloc.” El to és descarnat, sense l'humor negre que caracteritza Irvine Welsh. El nombre d'assassinats que reuneix el llibre és molt superior als set que indica el títol -que es produeixen en pocs minuts de diferència, i són obra d'un sol autor.

Marlon James excel·leix tant en la distància curta (l'elecció de les frases que van dibuixant els arabescs de cada personatge) com en la panoràmica general (les connexions familiars, polítiques, mediàtiques, internacionals). Però a banda d'aquestes virtuts, l'atractiu principal és la figura de Josey Wales, un dels assassins més intel·ligents que ha donat la ficció. Vegem un petit florilegi del seu cinisme gairebé shakesperia: “Al gueto no hi ha res semblant a la pau. Només hi ha aquest fet: només la meva capacitat per matar-te pot aturar la teva capacitat per matar-me (...) La pau no és possible si hi ha massa a guanyar amb la guerra. I, de totes maneres, qui vol la pau quan això significa que continuaras sent pobre? (...) De segur que hi ha coses dolentes, però val més que no t'hi fiquis, si van a favor teu. (...) De segur que el bé és bo, però el bé és una cosa que ningú no coneix. El bé és un fantasma. El bé no dona diners. A Jamaica li va millor el mal, perquè aquest tipus de mal funciona”.

Pel que fa a la vida quotidiana dels membres de la banda, la novel·la ateny un detallisme gairebé documental. Bona part dels monòlegs són obra de nois del gueto que han trobat en l'assassinat una forma de vida: carn de canó addicta, ensinistrada en l'odi i la ràbia, intercanviable i tan poc valuosa com un envàs no retornable. Com a temes col·laterals, la novel·la incorpora escenes que posen de manifest les dificultats de ser homosexual en un entorn tan masclista com una banda d'assassins, i les complicacions a l'hora de transmetre informació reservada abans de l'adveniment d'internet.

Virtuts dickensianes

“Cadascú viu en la seva pròpia Jamaica”, constata un dels personatges. En efecte, si bé els autors dels monòlegs són una dotzena, els secundaris arriben a la seixantena:

ambaixadors, infermeres, robacotxes, membres de l'inquietant cos de policia de Jamaica, l'esposa del cap d'estació de la CIA, el cineasta encarregat de gravar el concert d'El Cantant, la família de la *groupie*... Marlon James mostra una capacitat dickensiana de captar el món dels baixos fons, d'evocar-ne fragments significatius, de proporcionar a tots els personatges unes característiques personals, de fer reviure un escenari: "El gueto és una olor. De vegades és dolça com les pólvores de talc que les dones es posen als pits. Old Spice, English Leather, Brut Cologne. La cruesa de l'olor de cabrit acabat de sacrificar, el pebre i el pebrot a la sopa de cap de cabrit. L'agror dels productes químics del detergent, la mantega de cacau, l'àcid fènic, la lavanda a la sopa, el pipí fermentat i la merda acumulada baixant pels costats de la carretera. Un altre cop pebrot al pollastre picant. La cordita d'una arma disparada recentment, la caca dels bolquers dels nadons, el ferro a la sang congelada d'un assassinat al carrer, fins i tot després que hagin retirat el cadàver".

Una breu història de set assassinats és un repàs de la delinqüència a Jamaica quan el país encara no s'havia convertit en una destinació turística i era visitada tan sols per raons comercials o polítiques. El periodista de *Rolling Stone* remarca que era més habitual sentir-hi cançons d'Abba que no pas reggae, un estil que llavors tan sols interessava a músics com Serge Gainsbourg o Mick Jagger. En cap moment accedim als pensaments d'El Cantant -ni tan sols als de cap dels músics o dels promotors que l'envolten-, que es manté ambigu i contradictori, distant com una llegenda.

L'any 2015 aquesta novel·la, la tercera de Marlon James (Kingston, Jamaica, 1970), va rebre el premi Man Booker, un dels pocs que mereix l'epítet "prestigiós" que acompanya de manera indiscriminada tants premis d'estar per casa. El llibre incorpora recursos que van del flux de consciència (al qual Marlon James hi incorpora els efectes que té la cocaïna en la ment del personatge) als canvis sobtats d'escenari que en general associem als bestsellers. La traducció de Ramon Monton aconsegueix ser versemblant en tots els registres, també en els més vulgars, que són abundants.